

Disputatio medica inauguralis de phthisi

<https://hdl.handle.net/1874/347250>

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
P H T H I S I.

QUAM,
DIVINO FAVENTE NUMINE,
Ex auctoritate Magnifici Rectoris,

D. HERMANNI van HALEN,
S. S. Theologiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Inlytrâ Academiâ
Ultrajectinâ Professoris Ordinarii, Verbique Divini ibidem in
Ecclesiâ Præconis,

NEC NON
Amplissimi Senatus Academici consensu, Nobilissimæque
Facultatis MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in MEDICINA honoribus & Privilegiis
ritè, & legitimè consequendis,

Eruditorum examini submittit

JOHANNES van den TREEK, MEDIOBURG.
Ad diem 30. Augusti, hora locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clō Ioc LXXXIX.

DE
TER OPTIMO
MAXIMO,
PRÆCEPTORIBUS,
CONSANGUINEIS,
ET
VERÆ MEDICINÆ
CULTORIBUS.

Hoc Exercitium Inaugurale

Offert & inscribit,

JOHANNES VAN DEN TREEK,

AUCTOR.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

PHTHISI.

THESIS I.

Definitur Phthisis, quod sit ematiatio totius corporis, originem suamens à mala pulmonum conformatiõne, vel intemperie sanguinis acris & salina, cum febris hectica, tussi, sputo cruento, & phlegmate purulento.

I I.

Partes affectæ sunt, plurimumque pulmo, vel in uno, vel in altero, vel in utroque latere, semper vero sanguis, & consequenter etiam partes solidæ.

I I I.

Gradibus tamen differunt Phthisios species. *Primus*, in quo ematiatio corporisque consumptio nondum ita manifestè

4 DISPUTATIO MEDICA

apparent, & symptomata admodum urgentia non adfunt. *Secundus*, cum partes carnosæ & pingues notabiliter consumuntur. *Tertius*, in quo cutis vix ossibus hæret, totaque machina sensim ad interitum vergit, & incurabilis illa species est. Aliquando ea etiam ex contagio fit. Et non raro malum hæreditarium est.

I V.

Signa per se manifesta sunt, & ex ipsa definitione petenda, ematiatio scilicet & consumptio corporis, tussis, sanguinis aut puris sputum; febris lenta, post prandium plerumque ingravescens, & notabilis palmarum calor: quæ tamen signa non semper & ubique adesse solent: in nonnullis sanguinis, in aliis puris sputum adest, tussis in quibusdam mitior, in multis molestissima, & febris aliis vix percipitur, & in plerisque sine intermissione continua est.

V.

Causa hujus mali proxima est (ut taceam antecedentes aërem scilicet, cibum & potum, somnum & vigiliis, motum & quietem, excreta & retenta & animi pathemata) sanguis acredine peccans, hoc illudve viscus & potissimum pulmones afficiens, cujus particulæ acres & scindentes, pulmonum substantiam vesicularem lædunt, & filamenta ejus præscindunt; hinc humoris extravasatio, & sputi sanguinei excretio, aut, si diutius hæreat, in pus conversio, non tamen pulmones præ reliquis speciatim afficiuntur; aliquando tota massa sanguinea universim acrior reddita, omnes partes corporis, nullis exceptis, consumit,

VI. Haud

V I.

Haud difficile jam foret, symptomata enarrata inde deducere. *Ematiatur corpus*, quatenus particulæ nutrientes, ab intemperie sanguinis acri, aliam figuram adeptæ, nullibi adhærere possunt, sed per insensibilem transpirationem in auras abeunt, vel cum aliis excrementis excernuntur. *Tussis* adfit necesse erit, si sanguinis aliorumve humorum acres particulæ, in subtilissima pulmonum textura hærentes, ibidem pungant, vellicent, & nervos ubivis disseminatos tangant, hinc pulmonum cum sonitu contractio, a partibus expirationi inservientibus. Vas aliquod sanguineum simplex aut plura, ab eadem causa læsa, *sputum* producunt *sanguineum*. Qui vero extravasatur sanguis, diutius in cellulosa pulmonum hærens substantia, in pus convertitur, quod tandem tussi rejectum, *sputi purulenti* essentiam explicat.

V I I.

Febrem ab eadem causa produci manifestum, dum sanguinis fermento, tali modo vitiatò, circularis ejus motus vitatur & turbatur, præterquam quod particulæ fermentantes & alium ætherem transmittentes, hunc sanguinis turbatum motum promovent.

V I I I.

Post prandium *ingravefcit* illa febris, quatenus peracta chylificatione, novæ particulæ, ad sanguinem accedentes, & cum reliquis primo instanti non convenientes, nova inde oritur lucta, quæ *ingravefcientiæ* causa existit.

I X.

Palmarum ardor percipitur, quod cutis ibidem durior & callo sæpius obducta, poris donata sit constantioribus, in quibus particulæ salinæ hærentes, tali modo afficiunt genus nervosum, ut, quasi ab igne tactum, caloris ardorisve ideam representent.

X.

Enarratis symptomatibus, *prognosis* inde resultat: quod primus *Phthisis* gradus haud ita difficile curetur. Difficilior est secundus, & difficillimus tertius gradus: ubi sputum redditur fœtidum, capilli decidunt, & diarrhæa accedit, patientem mortis candidatum pronuntiare licebit. Quæ hæreditaria, incurabilis habetur.

X I.

Necessarium itaque sanguinis intemperiem salinam corrigere, materiam purulentam evacuare, vulnus consolidare, & convenienti diætâ vires refocillando augere.

X I I.

Cura auspicianda a leniter purgantibus, syrupo scilicet rosarum, rhabarbaro, manna, cassia fistula, prunis &c. Venesectionem, quam aliqui commendant, valde nocivam fore crederem, deinde jusculis utatur pectoralibus: ex capillo veneris, pulmonaria, scabiosa, tussilagine, aliisve similibus, vel talis posset componi formula,

℞. *Hord.*

℞. *Hord. mund.* ℥j.
Rad. Consolid. ℥ij.
Glycyrr. ras. ℥℥.
Herb. Sanic. Pyrol.
Veronic. Alchimil.
Tussilag. aa. m. j.
Flor. Ros. Rub. p. ij.
Ficum. n. vij.
Passular. ℥ij.
Aq. q. s. f. Apozema ad ℔ij.
Addend.
Syrup. de Symphyt. ℥ii℥.
de quo ter quaterve de die sumat. ℥iii.
vel iiij.

Si cui mixtura commodior videatur, sequens esto.

℞. *Aq. Hyssop. Fœnic. aa.* ℥ij.
Vit. Mathiol. ℥vj.
Ocul. Canc. ℥ij.
Antimon. Diaphoret. ℥℥.
Hydromel. Symplic.
Syr. Fuzubin. aa. ℥vj.
F. M. Cochl. Sumenda.

Huic scopo interserviunt etiam pilulæ sequentes, potissimum
 ubi consolidationem respicimus.

℞. *Therebin. Venet. Coct.* ℥℥.
Balsam. de Copayva. ℥℥.
Pulv. Glycyrr. q. s.
M. F. Pil. Parva.

Quarum quinque aut septem singulis diebus assumat. Plura
 medicamenta non addo, quod passim apud auctores eadem
 sufficienter occurrant.

X I I I.

Porro summopere necessariam , exactam observare *dietam*, ex pane & jure pulli cocto , ex pulli carnibus , ovis forbilibus , hordeatis &c. Potus sit cerevisia tenuis dulcive. Vini grati & dulcis tantillum etiam concedatur. Aër temperate calidus sit. Alvus si segnior fuerit , leniter purgantibus lenienda. Vehementiora exercitia & animi pathemata majora effugienda.

F I N I S.

